

ПВНЗ «КРОПИВНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»

ПРИЙМАЮ
Голова Приймальної комісії
Іван ЛИТВИН
2023 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

галузь знань *28 Публічне управління та адміністрування*

спеціальність *281 Публічне управління та адміністрування*

освітня програма *Публічне управління та адміністрування*

форма навчання *денна*

для вступників на навчання для здобуття ступеня *магістра*

на основі *здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)*

Схвалено

на засіданні Приймальної комісії ПВНЗ КІДМУ

Протокол № 5 від 11 квітня 2023 р.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	6
III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ	9
IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	11

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового іспиту для вступу на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Управління та адміністрування» є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до змісту дисциплін професійної та практичної підготовки освітньої програми «Публічне управління та адміністрування».

До фахового випробування допускаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за будь-яким напрямом підготовки або спеціальністю.

Фаховий іспит проводиться у формі усного іспиту за екзаменаційним білетом, який містить два теоретичні питання. Відповіді вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Тривалість підготовки вступника 45 хвилин.

Вимоги до підготовки вступника:

Вступник повинен знати:

- ✓ теоретико-методологічні засади формування загальнодержавної та регіональної політики;
- ✓ закономірності управління на державному та регіональному рівнях;
- ✓ особливості державного управління в різних сферах суспільного розвитку та на різних рівнях;
- ✓ методичні та організаційні основи управління розвитком суспільства;
- ✓ існуючі моделі державного управління, вітчизняну систему та структуру органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенції;
- ✓ законодавчі та нормативно-правові засади діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- ✓ концептуальні засади реформування системи державного управління та місцевого самоврядування, напрями вдосконалення управління національним та регіональним розвитком.
- ✓ основні поняття, цілі, завдання та функції державної служби, її місце в демократичній, правовій, соціальній державі, громадянському суспільстві та пріоритетні напрями її подальшого розвитку;
- ✓ сутність принципів державної служби, її особливості як соціального та правового інституту та структуру державної служби, зміст і сутність норм конституційного, адміністративного, міжнародного, трудового, публічного, кримінального права у розрізі застосування у практичній діяльності;
- ✓ структуру та зміст складових організаційного інституту державної служби, у тому числі: види державної служби; основні ознаки, принципи класифікації посад в органах державної влади та органах місцевого

самоврядування; етапи проходження державної служби, нормативно-правову базу щодо їх організації та реалізації.

Вступник повинен вміти:

- ✓ прогнозувати наслідки та аналізувати зміст державної політики у різних сферах суспільного життя;
- ✓ визначати стратегічні та поточні цілі державного управління з урахуванням вимог сучасних проблем розвитку країни, регіону та окремих підприємств;
- ✓ приймати рішення щодо вибору найбільш доцільних методів та інструментів державного управління, використання яких дозволило б з найменшими витратами часу та інших ресурсів досягнути поставлених цілей;
- ✓ визначати ефективність мір державного управління; мати навички макроекономічного програмування та планування;
- ✓ аналізувати державний та регіональний бюджети, розуміти й аналізувати причини утворення дефіциту бюджету та державного боргу;
- ✓ визначати необхідні напрями зовнішньої політики держави у світлі реалізації прийнятої євроінтеграційної політики та безпеки національних інтересів;
- ✓ досліджувати накопичений світовий досвід в області державного управління
- ✓ застосовувати норми конституційного, адміністративного, міжнародного, трудового, публічного, кримінального права в професійній діяльності, захищати права і свободи особи та громадянина, інтереси підприємств, установ і організацій;
- ✓ застосовувати на практиці методи функціонального управління державною службою, оцінки кадрів державних службовців, адекватно застосовувати основні категорії державної служби у професійній діяльності та впроваджувати новітні технології реалізації функцій державних органів;
- ✓ розробляти посадові інструкції на основі професійно-кваліфікаційних характеристик посад державних службовців та використовувати свої права щодо професійного навчання, обрання необхідних форм безперервного навчання.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Політико-правова та історико-культурна сфери

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади. Відповідальність посадових осіб. Багатогранність державного управління та різні його трактування. Властивості державного управління. Поняття й ознаки держави. Причини виникнення й основні теорії походження держави.

Типологія держав. Історичні типи держави. Функції держави. Механізм держави. Місце та роль держави в політичній системі та здійсненні державної влади. Поняття та основні ознаки правової держави. Поняття та сутність форми державного правління та її різновиди.

Поняття і сутність форми територіального (державного) устрою та її різновиди. Децентралізований унітаризм і його політико-правовий зміст. Вплив видів і форм держави на державне управління. Тенденції розвитку держави як суб'єкта управління. Теорія влади і владних відносин. Основні концепції щодо змісту і походження влади. Особливості становлення і розвитку політичної влади в Україні. Пряма і представницька демократія. Поняття політичного режиму. Особливості унітарного та федеративного устрою держави та їх вплив на державне управління. Конституційні моделі державної влади та сутність управлінського впливу.

Зміст соціальної політики. Стратегічні та ближчі завдання соціальної політики в Україні в контексті світового досвіду. Визначення соціального захисту і соціальної безпеки. Соціальне страхування і соціальна допомога. Політичний процес, політична система і політичний режим. Поняття, зміст і структура державної політики. Механізм впровадження державної політики. Сутність та основний зміст економічної політики. Види регулювання природокористування в Україні. Компетенція державних органів у сфері регулювання земельних відносин. Організація державного управління у сфері національної безпеки. Державна політика і управління в освіті. Культурна політика держави. Законодавча влада. Виборчі системи. Зовнішня політика держави. Політичний маркетинг і менеджмент. Державна політика зайнятості і регулювання ринку праці.

Державне управління

Центральні та місцеві органи державного управління в Україні. Еволюція та перспектива розвитку державного управління в Україні. Голова держави: статус та в сучасних країнах світу. Інститут президента України. Структура та функції органів при Президентові України. Поняття виконавчої влади та її суб'єктів. Уряд в структурі виконавчої влади держави. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Поняття та правовий статус органу

державного управління. Основні ланки системи органів державного управління. Поняття принципу державного управління.

Поняття та види форм державного управління. Загальна характеристика методів державного управління. Поняття законності і дисципліни у сфері державного управління. Способи забезпечення законності і дисципліни у сфері державного управління та його види. Свобода в державному управлінні. Відповідальність у державному управлінні та види відповідальності. Характерні риси бюрократизму в сучасному державному управлінні. Права та обов'язки громадян і сфері державного управління. Форми взаємовідносин громадянина і органів державного управління. Поняття і форми правового регулювання державно-управлінських явищ. Вимоги до правового регулювання державного управління. Поняття організацій державного управління. Структури механізмів державно управління. Основні проблемні питання систем і теорії державного управління. Сучасні моделі систем державного управління. Концептуальні ідеї державної служби. Принципи, організація і функціонування державної служби. Контроль в системі державної служби в Україні. Державна посада керівника як структурна одиниця державного органу.

Поняття службовця та професійної служби у державних органах. Самоменеджмент державного службовця. Проходження державної служби. Державна служба та групи тиску. Методика порівняльного аналізу державного управління в Україні та зарубіжних країнах.

Соціально-економічна сфера

Економічна теорія та її значення у пізнанні соціально економічних процесів. Економіка та її роль в суспільному житті. Економічний зміст виробництва. Структурні елементи виробництва. Продуктивні сили та виробничі відносини. Фактори виробництва: земля, праця, капітал, здатність до підприємницької діяльності. Закономірності економічної поведінки виробника. Зміст обмеженості виробничих ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси.

Економічна потреба та інтереси суспільства. Закономірності економічної поведінки споживача. Виникнення соціальної ринкової економіки. Форми суспільного господарювання. Інфляція та її сутність, види, причини та наслідки. Шляхи подолання інфляції. Антиінфляційні заходи. Національна валюта та її укріплення. Структура та механізм функціонування ринкової економіки. Ринок як форма існування товарного господарювання. Сутність ринку і його роль, основні види ринку. Об'єкти і суб'єкти ринку. Умови і принципи функціонування ринку. Ринкове саморегулювання і його функції.

Економічна роль держави в умовах ринку. Механізм господарювання в умовах ринкової економіки, її внутрішня структура та основні елементи. Ринкова інфраструктура та її функції. Біржі: товарна, фондова, валютна. Основні напрями біржової політики. Економічні відносини власності.

Роздержавлення та приватизація. Заробітна плата в умовах ринку. Реальна зарплата та захист від інфляції. Соціальний захист та соціальна інфраструктура в економічно розвинутих країнах. Вдосконалення оплати праці та соціального захисту в Україні.

Відтворення суспільного продукту. Суть і види відтворення ВВП та його структура. Фактори зростання ВВП. Національний дохід та його розподіл, перерозподіл, обмін та споживання. Національне багатство і його склад. Праця і природа — джерело національного багатства. Відтворення робочої сили. Трудові ресурси. Безробіття. Трудові ресурси та становлення ринку праці. Зайнятість, новий підхід і форми регулювання. Ефективна зайнятість населення в умовах ринку. Безробіття та його економічна і соціальні наслідки.

Допомога під час безробіття. Аграрна політика держави в сучасних умовах. Форми господарювання і земельні відносини на сучасному етапі. Власність і ціна землі — юридичний, економічний та соціальний аспект. Податкова система та податкова політика держави.

Податкова система її регулюючі функції. Прямі і непрямі податки у системі державного регулювання. Закон України «Про оподаткування прибутків підприємств і організацій». Фінанси: структура і механізм функціонування. Кредитна і банківська система. Кредитна система та її роль у суспільному виробництві. Банки їх сутність, види і функції. Реформа банківської системи. Державний бюджет. Дефіцит бюджету та його фінансування. Державний борг країни.

Міжнародні фінансово-кредитні організації. Нові орієнтири світової економіки. Міжнародна економічна інтеграція. Основні тенденції економічного розвитку Західної Європи. Питання економічного і валютного об'єднання Європи. Проблеми входження України в світові господарські зв'язки. Міжнародна валютна система і валютна політика. Глобальні проблеми сучасності та їх економічний аспект. Сутність глобальних проблем та їх види. Міжнародні організації та міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Фахове випробування при вступі на ОС магістра проводиться у формі усного іспиту.

На фаховий іспит виносяться два теоретичні питання, які містять по одному питанню з розділів «Політико-правова та історико-культурна сфери», «Державне управління», «Соціально-економічна сфера».

Підготовка вступника триває 15 хвилин. Кожне питання з білету є рівнозначним за їх внеском до загальної оцінки. Відповідь по кожному питанню з білету оцінюється за 6-бальною шкалою. Підсумкова оцінка є сумою двох оцінок за кожним питанням білету. Максимально вступник може отримати 12 балів за два питання.

Критерії оцінювання

(6 балів) Вступник демонструє міцні і систематичні знання всіх положень теорії, питання розкрито досить глибоко і повно, відповідь відрізняється точністю формулювань, на рівні самостійних роздумів з елементами творчого мислення. Вступник вільно оперує поняттями, засвоїв основну та ознайомився із додатковою літературою, подає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу; уміє доводити та відстоювати свої погляди.

(5 балів) Вступник досить повно дає відповіді на всі питання, знає основну літературу, подає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, що не приводить до викривлення сутності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.

(4 бали) Вступник в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, знає основну літературу, подає матеріал у логічній послідовності, але не робить певні узагальнення і висновки. Допускає окремі, несуттєві, не системні помилки у відповіді, що не приводить до викривлення сутності.

(3 бали) Відповідь вступника відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними. Вступник розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Допускає значну кількість неточностей і грубих помилок

(2 бали) Вступник має певні знання, передбачені програмою вступних випробувань, дає неповну, елементарну відповідь на поставлене теоретичне

запитання на рівні репродуктивного матеріалу. При розкритті питання цілком відсутня самостійність.

(1 бал) Відповідь вступника фрагментарна, безсистемна, має суттєві помилки і визначається на рівні, який є мінімально допустимий.

Таблиця переведення результатів співбесіди в шкалу 100-200

1		2,9	109	4,8	128	6,7	147	8,6	166	10,5	185	
1,1		3	110	4,9	129	6,8	148	8,7	167	10,6	186	
1,2		3,1	111	5	130	6,9	149	8,8	168	10,7	187	
1,3	Не склав	3,2	112	5,1	131	7	150	8,9	169	10,8	188	
1,4		3,3	113	5,2	132	7,1	151	9	170	10,9	189	
1,5		3,4	114	5,3	133	7,2	152	9,1	171	11	190	
1,6		3,5	115	5,4	134	7,3	153	9,2	172	11,1	191	
1,7		3,6	116	5,5	135	7,4	154	9,3	173	11,2	192	
1,8		3,7	117	5,6	136	7,5	155	9,4	174	11,3	193	
1,9		3,8	118	5,7	137	7,6	156	9,5	175	11,4	194	
2		100	3,9	119	5,8	138	7,7	157	9,6	176	11,5	195
2,1		101	4	120	5,9	139	7,8	158	9,7	177	11,6	196
2,2	102	4,1	121	6	140	7,9	159	9,8	178	11,7	197	
2,3	103	4,2	122	6,1	141	8	160	9,9	179	11,8	198	
2,4	104	4,3	123	6,2	142	8,1	161	10	180	11,9	199	
2,5	105	4,4	124	6,3	143	8,2	162	10,1	181	12	200	
2,6	106	4,5	125	6,4	144	8,3	163	10,2	182			
2,7	107	4,6	126	6,5	145	8,4	164	10,3	183			
2,8	108	4,7	127	6,6	146	8,5	165	10,4	184			

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: теорія і практика : Монографія / В. Б. Авер'янов, В. В. Цветков, В. М. Шаповал та ін. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 431 с.
2. Агранофф Р. Напрямки адміністративної реформи. Київ : Вид-во ПСП, 2001. 11 с.
3. Бакуменко В. Д., Д. І. Дзвінчук, Поважний О. С. Державне управління : курс лекцій. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. 536 с.
4. Бакуменко В. Д., Надолішній П. І., Їжа М. М., Арабаджи Г. І. Державне управління : основи теорії, історія і практика : навчальний посібник. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. 394 с.
5. Бакуменко В. Д., Кравченко С. О. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навчальний посібник. Київ : ВПЦ АМУ, 2011. 116 с.
6. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні : навчальний посібник: у 2 ч. / Ч. 1. Теоретико-методологічні засади. Київ : ВПЦ АМУ, 2010. 276 с.
7. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні : у 2 ч. / Ч. 2. Науково-прикладні аспекти. Київ : ВПЦ АМУ, 2010. 296 с.
8. Бакуменко В. Д., Надолішній П. І. Теоретичні та організаційні засади державного управління : навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2003. 394 с.
9. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. 668 с.
10. Гурне Б. Державне управління. Київ : Основи, 1993. 165 с.
11. Державне управління : Словник-довідник / уклад. В. Д. Бакуменко (кер. творчого кол.), Д. О. Безносенко, І. М. Варвар та ін. Київ : Вид-во УАДУ, 2002. 228 с.
12. Державне управління і менеджмент : навч. посібник у таблицях і схемах / за заг. ред. Г. С. Одінцової. Харків : ХарПІ УАДУ, 2002. 492 с.
13. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
14. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління. Київ : НАДУ, 2011. 748 с.
15. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління. Київ : НАДУ, 2011. 692 с.
17. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін.

- Київ : НАДУ, 2011. Т. 3 : Історія державного управління. Київ : НАДУ, 2011. 788 с.
18. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; наук.-ред.колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 7 : Державне управління в умовах глобальної та європейської інтеграції. Київ : НАДУ, 2011. 764 с.
  19. Кальниш Ю. Г. Політична аналітика в державному управлінні : теоретико-методологічні засади : монографія Київ : Вид-во НАДУ, 2006. 272 с.
  20. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. Київ : Факт, 2002. 260 с.
  21. Конституція України. Коментар основних положень Конституції України щодо захисту прав та свобод людини і громадянина / упоряд. М.І. Хавронюк. Київ : Літера ЛТД, 2007. 112 с.
  22. Кравченко С. О. Державно-управлінські реформи : теоретико-методологічне обґрунтування та напрями впровадження : монографія. Київ : НАДУ, 2008. 296 с.
  23. Малиновський В. Я. Державне управління : навчальний посібник. Київ : Атака, 2009. 608 с.
  24. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю. Державне управління. Київ : Знання, 2009. 582 с.
  25. Методологія державного управління : словник-довідник / уклад. В. Д. Бакуменко (кер. автор. кол), Д. О. Безносенко, С. В. Бутівченко та ін. / заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева, В. Д. Бакуменка. Київ : Вид-во НАДУ, 2004. 196 с.
  26. Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління. Київ : Вид-во УАДУ, 1998. 160 с.
  27. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 472 с.
  28. Одинцова Г. С., Дзюндзюк Г. С., Мельтюхова В. Б. та ін. Теорія та історія державного управління : навчальний посібник. Київ : «Видавничий дім «Професіонал», 2008. 288 с.
  29. Райт Г. Державне управління. Київ : Основи, 1994. 191 с.
  30. Саймон Г. Адміністративна поведінка : Дослідження прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції. Київ : АртЕк, 2001. 392 с.
  31. Цветков В. В. Державне управління : основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). Харків : Право, 1996. 164 с.